

การดำเนินงาน

ด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

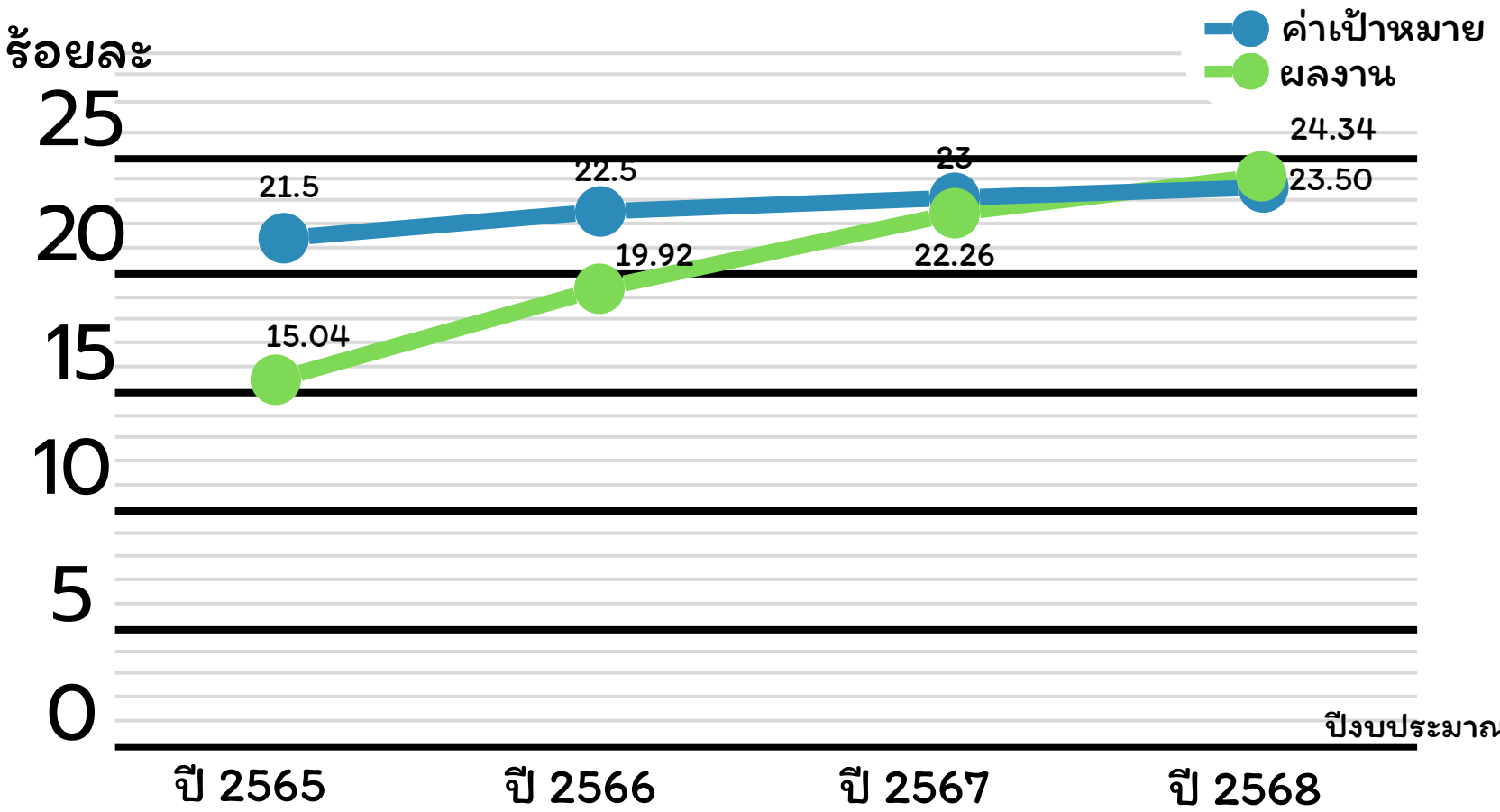
โดยกลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ร้อยละของผู้ป่วยนอกทั้งหมดที่ได้รับบริการตรวจ วินิจฉัย รักษาโรค และฟื้นฟูสภาพด้วยการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก

ปีงบประมาณ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
เป้าหมาย	21.5	22.50	23	23.50
ผลงาน	15.04	19.92	22.26	24.34

แยกรายเครือข่ายบริการ ปีงบประมาณ 2568				
ลำดับที่	ผลการดำเนินงาน	ณ วันที่ 4 มีนาคม 2568	ณ วันที่ 1 เมษายน 2568	แปลผล
1.	เมืองตราด	12.44	12.35	ลดลง
2.	คลองใหญ่	22.56	22.99	เพิ่มขึ้น
3.	เขาสมิง	34.72	33.62	ลดลง
4.	บ่อไร่	23.64	23.80	เพิ่มขึ้น
5.	แหลมงอบ	38.76	39.66	เพิ่มขึ้น
6.	เกาะกูด	33.53	36.03	เพิ่มขึ้น
7.	เกาะช้าง	50.11	50.49	เพิ่มขึ้น
รวม		24.44	24.34	ลดลง

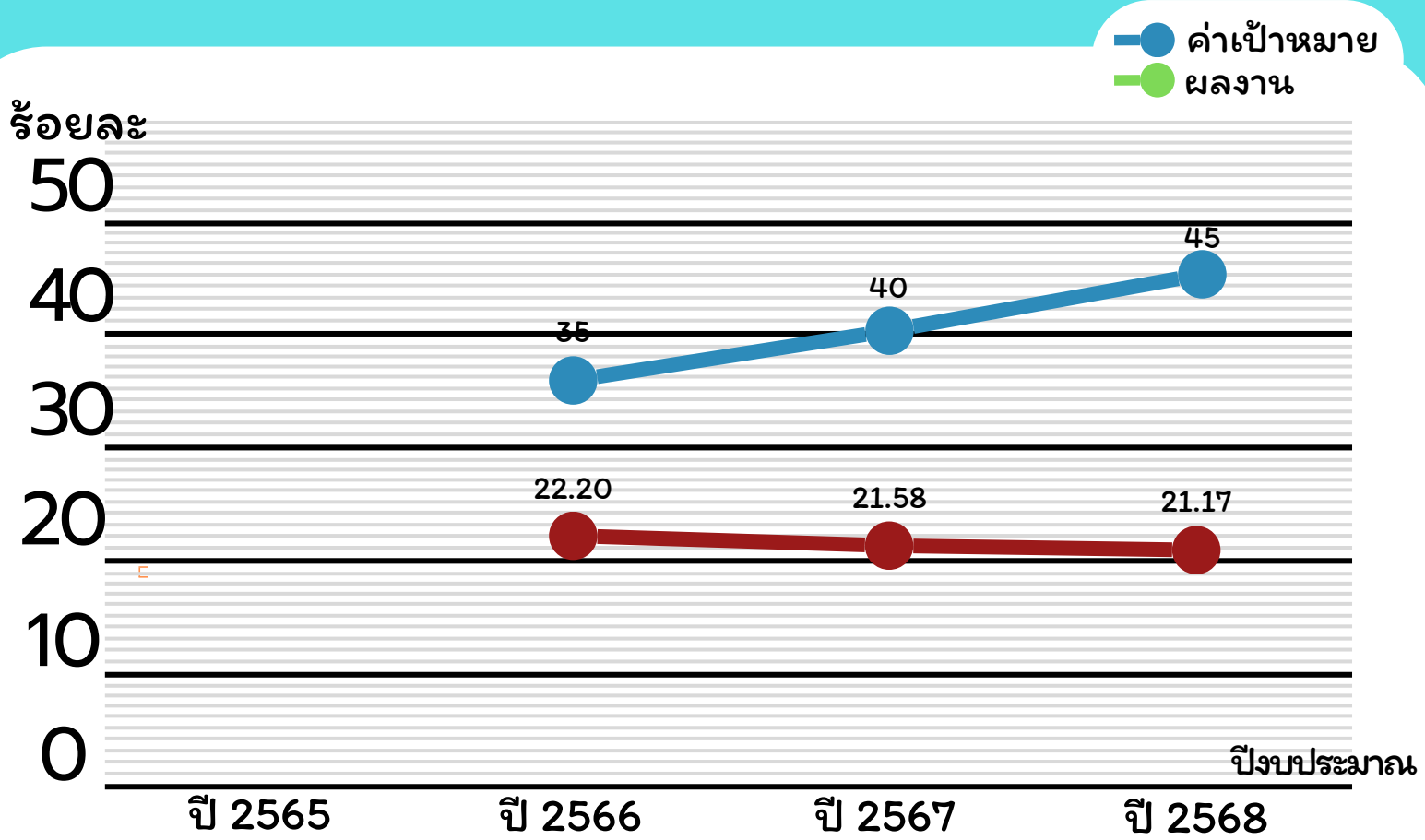

ร้อยละของประชาชนที่มาใช้บริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ภาพรวมของจังหวัด				
ปีงบประมาณ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
เป้าหมาย	-	35	40	45
ผลงาน	-	22.20	21.58	21.17

แยกรายเครือข่ายบริการ ปีงบประมาณ 2568 เป้าหมาย 45

ลำดับที่	ผลการดำเนินงาน	ณ วันที่ 4 มีนาคม 2568	ณ วันที่ 1 เมษายน 2568	แปลผล
1.	เมืองตราด	18.30	18.05	ลดลง
2.	คลองใหญ่	10.27	11.02	เพิ่มขึ้น
3.	เขาสมิง	30.71	27.85	ลดลง
4.	บ่อไร่	32.60	33.69	เพิ่มขึ้น
5.	แหลมงอบ	14.44	14.88	เพิ่มขึ้น
6.	เกาะกูด	12.88	18.79	เพิ่มขึ้น
7.	เกาะช้าง	32.15	32.18	เพิ่มขึ้น
รวม		21.15	21.17	เพิ่มขึ้น

หน่วยบริการเข้าร่วมส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร ใน Common disease (On Top)

ข้อมูล ณ วันที่ 2 เมษายน 2568

เงื่อนไข :

- 1. 300 รพ.แรก (มีงบประมาณ 60 ล้านบาท)
- 2. ยอดเงิน E-claim จาก สปสช.
- 3. ส่งรายงานการใช้ยาทุก 2 สัปดาห์

เริ่ม มีนาคม - มิถุนายน 2568

ระดับรางวัล

ยอดการใช้ยา 1 -1.5 เท่า = ดี

ยอดการใช้ยา 1.5-2 เท่า = ดีมาก

ยอดการใช้ยา มากกว่า 2 เท่า ขึ้นไป = ดีเยี่ยม

รายการยาทดแทน	หน่วยบริการ						
	รพ.ตราด	รพ.คลองใหญ่	รพ.เขาสมิง	รพ.ปอไร่	รพ.แหลมงอบ	รพ.เกาะกูด	รพ.เกาะช้าง
คู่ยาทดแทนคู่ที่ 1	ยาไฟล แทน น้ำมันระกำ	ยาไฟล แทน น้ำมันระกำ	ยาไฟล แทน น้ำมันระกำ	ยาไฟล แทน น้ำมันระกำ	ยาไฟล แทน น้ำมันระกำ	ยาไฟล แทน น้ำมันระกำ	ยาไฟล แทน น้ำมันระกำ
คู่ยาทดแทนคู่ที่ 2	ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม แทน M.Tussive	ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม แทน M.Tussive	ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม แทน M.Tussive	ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม แทน M.Tussive	ยาประสมมะแว้ง แทน M.Tussive	ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม แทน M.Tussive	ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม แทน M.Tussive
คู่ยาทดแทนคู่ที่ 3	ยามะขามแขก แทน Bisacodyl	ยามะขามแขก แทน Bisacodyl	ยามะขามแขก แทน Bisacodyl	ยามะขามแขก แทน Bisacodyl	ยามะขามแขก แทน Bisacodyl	ยามะขามแขก แทน Bisacodyl	ยามะขามแขก แทน Bisacodyl
คู่ยาทดแทนคู่ที่ 4	ยาราทูบเซย แทน M Carminative	ยาราทูบเซย แทน M Carminative	เพชรสังฆาต แทน Daflon	เพชรสังฆาต แทน Daflon	ยาราทูบเซย แทน M Carminative	ยาราทูบเซย แทน M Carminative	เพชรสังฆาต แทน Daflon
คู่ยาทดแทนคู่ที่ 5	คาลาไมน์พญาหอ แทน Calamine Lotion	ครีมพญาหอ แทน Acyclovir Cream	ครีม/กลีเซอรีน พญาหอ แทน Acyclovir Cream	ครีมพญาหอ แทน Acyclovir Cream	เพชรสังฆาต แทน Daflon	เพชรสังฆาต แทน Daflon	กลีเซอรีนพญาหอ แทน Acyclovir Cream

● ยาทดแทน 3 ตัวหลัก รางวัล 50,000 บาท

● ยาทดแทน 3 ตัวหลัก + 1 ตัว รางวัล 100,000 บาท

● ยาทดแทน 3 ตัวหลัก + 2 ตัว รางวัล 200,000 บาท

การกำหนดเกณฑ์รางวัล

1

เงินรางวัล

ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร
ทดแทนยาแผนตะวันตก

60 ล้านบาท จาก สปสช.

จำนวนรายการยาทดแทน
ยาแผนตะวันตก 100%

5 รายการ

200,000

4 รายการ

100,000

3 รายการ

50,000

นับผลงาน เม.ย.-มิ.ย. 2568

1.1

ตัดรายการยาแผนปัจจุบันออกจาก drug list ของ รพ.
โดยกำหนด **3 รายการพื้นฐาน**ทดแทน
ยาแผนตะวันตก + **2 รายการสมุนไพร**อื่น ๆ*

*ขึ้นกับแต่ละบริบทของโรงพยาบาล

1

Analgesic balm

ตัวอย่างยาสมุนไพร

- ครีမ်ไฟล
- ลูกประคบ
- ยาพริก
- สหสูตรา
- เถาวัลย์เปรียง

2

M.tussis

ตัวอย่างยาสมุนไพร

- ยาน้ำแก้ไอผสม
มะขามป้อม
- ประสะมะแว้ง

3

Bisacodyl

ตัวอย่างยาสมุนไพร

- มะขามแขก

1.2

มูลค่ายาสมุนไพรเพิ่มขึ้น
หลังจากมีระยะเวลาทดแทน

ระยะเวลาในการนำยาสมุนไพรเข้า ทดแทนยาแผนตะวันตก	มูลค่ายาสมุนไพรทดแทน เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ
ในช่วง 1- 3 เดือน	มากกว่า 200
ระหว่าง 3-12 เดือน	100 - 200
มากกว่า 1 ปี	50 - 99.99

จัดสรรเหมาจ่ายเพิ่มเกณฑ์ผลลัพธ์บริการ
การส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรวงเงิน 60 ล้านบาท
ให้กับหน่วยบริการที่ผ่านเกณฑ์

1. เกณฑ์ผลลัพธ์บริการ: ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรทดแทน 100%

✓ **กำหนด 3 รายการเป็นพื้นฐานที่สามารถ
ทดแทนยาแผนตะวันตก**

Analgesic Balm

1 แก้วปวด บวม
ฟกช้ำ เคล็ดยอก

Analgesic balm (ยาทา
แก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ)

ยาไฟ

M.tussive

2 ไอ ขับเสมหะ

M.tussive ,อื่นๆ
(ยาแก้ไอละลายเสมหะ)

ยาประสะมะแว้ง
ยามะขามป้อม

Bisacodyl

3 ท้องผูก

Bisacodyl
(ยาระบาย)

มะขามแขก

**รายการอื่นๆ เพิ่มเติม อีก 2 รายการ สามารถ
แจ้งได้ตามบริบทของแต่ละโรงพยาบาล เช่น**

Daflon

4 ริดสีดวงทวาร

Daflon
เพอร์สังฆาต

M.carminative

5 ท้องอืด ท้องเฟ้อ

M.carminative
Simethicone

ยาระบาย

หรืออื่นๆ

จำนวนรายการยาทดแทน
ใช้ทดแทน 100%

ระดับ **C**
3 รายการ

ระดับ **B**
+1 รายการ

ระดับ **A**
+2 รายการ

ระยะเวลาทดแทน

มูลค่าของรายการยาสมุนไพรทดแทน
เพิ่มขึ้นร้อยละ

มากกว่า 1 ปี
50-99.99

ช่วง 3-12 เดือน
100-200

น้อยกว่า 3 เดือน
>200

คำสั่ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด ที่ 43/2568

เรื่อง การใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบันในระบบบริการสุขภาพจังหวัดตราด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
ประกาศลงนาม ณ วันที่ 25 มีนาคม 2568

คำสั่ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด

ที่/๒๕๖๘

เรื่อง การใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบันในระบบบริการสุขภาพจังหวัดตราด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ด้วย กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายเจ็บป่วยคราใด คิดถึงยาไทย ก่อนไปหาหมอ ซึ่งเป็นแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการส่งเสริมให้ใช้คู่ขนานกับการแพทย์แผนปัจจุบันในระบบบริการสาธารณสุขด้วย เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ยาสมุนไพร เป็นอันดับแรกในการบรรเทาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย สามารถพึ่งตนเองด้านยาและสุขภาพโดยใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ซึ่งจะส่งผลเพิ่มมูลค่าให้สมุนไพรไทย ลดการนำเข้า

๑) กำหนดรายการยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน ๑๐๐ % จำนวน ๑๐ รายการ ได้แก่

ลำดับ	ยาสมุนไพร	ยาแผนปัจจุบัน
๑	ครีมไพล / น้ำมันไพล (F)	ครีมน้ำมันระกำ
๒	ลูกประคบ (F)	ครีมน้ำมันระกำ
๓	ยาแก้ไอมะขามป้อม (F)	M.tussive
๔	ประสะมะแว้ง (F)	M.tussive
๕	ยามะขามแขก	Bisacodyl
๖	ยาเพชรสังฆาต	Daflon
๗	ยาธาตูปะขวย (F)	M. Carminative
๘	ยาขิง	M. Carminative
๙	ครีมพญายอ/ กลีเซอรินพญายอ	Acyclovir cream
๑๐	Calamine พญายอ	Calamine lotion

หมายเหตุ : รายการยาแผนปัจจุบันตัดออกจากบัญชียาของโรงพยาบาล

ร่าง ประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เรื่อง การจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข กรณีบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. 2568

ประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เรื่อง การจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข กรณีบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง การจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข กรณีบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อส่งเสริมให้บุคคลสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ และข้อ ๔๒ แห่งประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง การจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข กรณีบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๗

ข้อ ๓๗ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยก่อนการจ่ายค่าใช้จ่ายว่าการให้บริการอาจไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหมวด ๓ หรือในกรณีที่สำนักงานพบความผิดปกติหลังการจ่ายค่าใช้จ่ายตามประกาศนี้ สำนักงานอาจเรียกข้อมูลหรือเอกสารที่แสดงว่าได้มีการให้บริการจริงมาประกอบการตรวจสอบและดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขและการดำเนินการกรณีตรวจสอบพบความไม่ถูกต้องในการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข

บทเฉพาะกาล

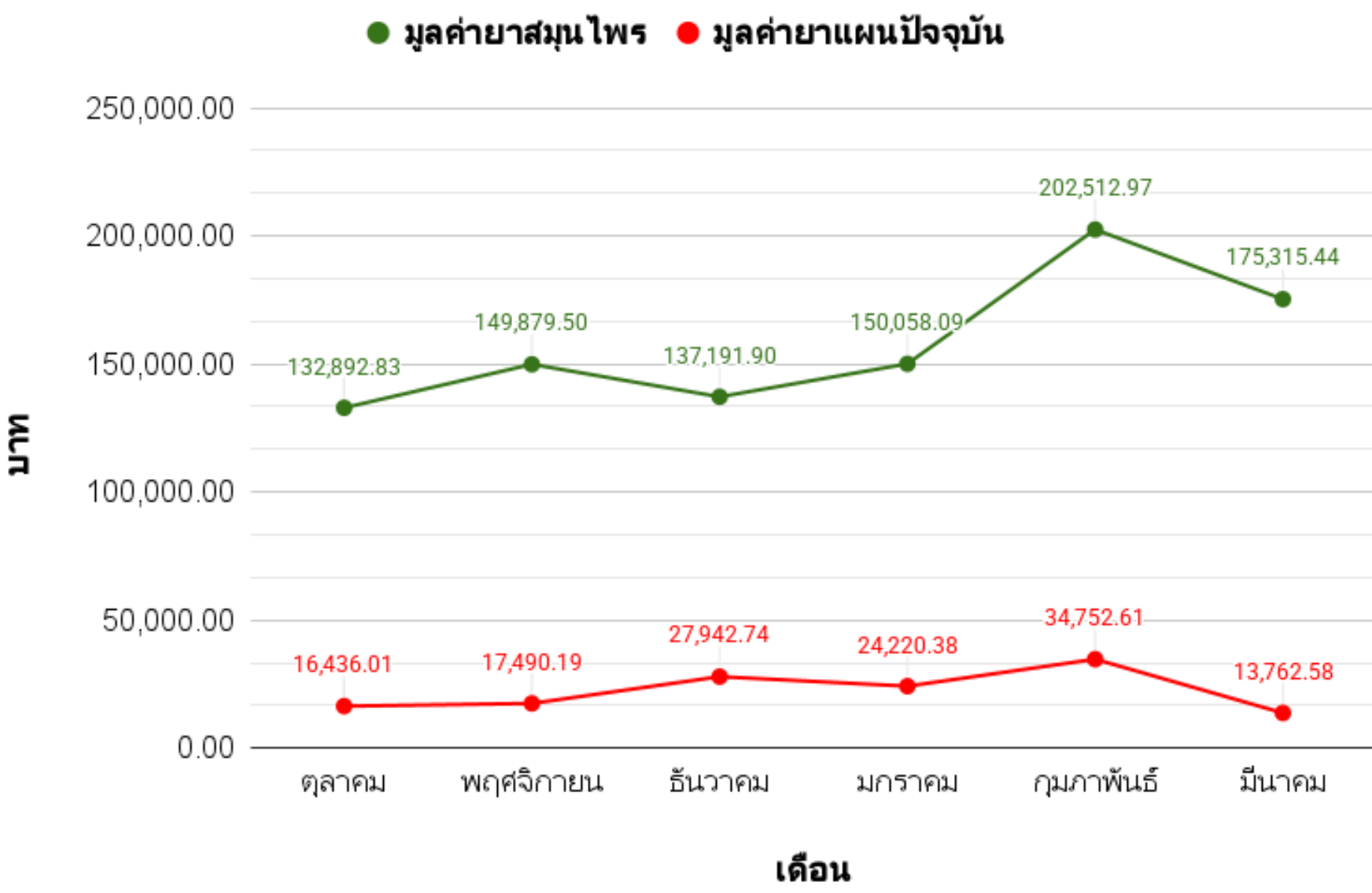
ข้อ ๓๘ การให้บริการสาธารณสุข กรณีบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่ได้ให้บริการตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ จนถึงวันก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือเป็นการให้บริการตามประกาศนี้และให้หน่วยบริการที่ให้บริการดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ร้อยละของหน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับภายในจังหวัดที่มี
การใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึงวันที่ 20 มีนาคม 2568

ลำดับที่	รายการยาสมุนไพร	รวมมูลค่ายาสมุนไพร (บาท)		รายการยาแผนปัจจุบัน ที่ถูก ทดแทน	รวมมูลค่ายาแผนปัจจุบัน (บาท)	
		เดือน กุมภาพันธ์	เดือน มีนาคม		เดือน กุมภาพันธ์	เดือนมีนาคม
1	ครีมไพล/น้ำมันไพล	348,969.51	391,344.40	น้ำมันระกำ	12,011.00	13,618.50
2	ลูกประคบ	22,785.00	30,196.00			
3	มะขามป้อม	226,178.30	283,857.30	M.Tussive	25,562.40	26,615.90
4	ประสะมะแว้ง	38,991.88	61,103.13			
5	มะขามแขก	23,959.50	32,727.50	Bisacodyl	5,461.50	5,701.50
6	เพชรสังฆาต	65,302.00	83,056.00	Daflon	42,541.67	48,421.61
7	ธาตุอบเชย	7,176.00	16,007.00	M. Carminative	11,834.10	16,474.54
8	ยาขิง	3,283.00	5,624.00			
9	ครีมพญายอ/กลีเซอรีนพญายอ	20,191.10	24,216.40	Acyclovir Cream	6,673.50	3,190.00
10	Calamine พญายอ	15,725.00	20,485.00	Calamine lotion	17,282.76	19,809.46
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		772,561.29	958,692.73		121,366.93	133,306.51

อัตราส่วนมูลค่ายาแผนปัจจุบันต่อยาสมุนไพร
แยกรายเดือน

มูลค่ายาแผนปัจจุบันที่ถูกทดแทน (บาท)						
รายการ	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม
มูลค่ายาแผนปัจจุบัน	16,436.01	17,490.19	27,942.74	24,220.38	34,752.61	13,762.58
มูลค่ายาสมุนไพร	132,892.83	149,879.50	137,191.90	150,058.09	202,512.97	175,315.44
ยอดรวมมูลค่า	149,328.84	167,369.69	165,134.64	174,278.47	237,265.58	189,078.02
อัตราส่วนการใช้ยา	1 : 8.1	1 : 8.6	1 : 4.9	1 : 6.2	1 : 5.8	1 : 12.7

ร้อยละของหน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับภายในจังหวัดที่มีการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึงวันที่ 20 มีนาคม 2568

ลำดับที่	รายการยาสมุนไพร	รวมมูลค่ายาสมุนไพร (บาท)		รายการยาแผนปัจจุบัน ที่ ผิด	รวมมูลค่ายาแผนปัจจุบัน (บาท)	
		เดือนกุมภาพันธ์	เดือนมีนาคม		เดือนกุมภาพันธ์	เดือนมีนาคม
1	ว่านหางจระเข้	8,948.37	9,301.47	Silver Sulfadiazine	48,341.50	51,755.00
2	ขมิ้นชัน	195,079.76	240,878.81	Omeprazole	1,007,094.80	1,217,342.30
3	เถาวัลย์เปรียง	72,900.40	92,611.40	Ibuprofen	92,106.33	119,759.58
4	ยาหอมเทพจิตร	2,445.00	3,000.00	Dimenhydrinate	27,393.50	33,138.00
5	ยาสุขไสยาสน์	2,840.00	4,620.00	Lorazepam	127,463.00	155,961.50
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		282,213.53	350,411.68		1,302,399.13	1,577,956.38